

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15CoCsp/7/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8818200767
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8818200767.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Mareka Kohúta v spore žalobcu: BENCONT COLLECTION, a. s., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 47 967 692, právne zastúpeného JUDr. Veronikou Kubrikovou, PhD., s.r.o., Martinčekova 13, 821 01 Bratislava, IČO: 50 361 368, proti žalovanému: B. G., Y.. XX.XX.XXXX, E. C. XXX,XXX XX C., o zaplatenie 2.981,98 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č. k. 3Csp/36/2018-122 z 31. júla 2019 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 2.833,70 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 2.833,70 eur od 1. marca 2018 do zaplatenia, a to všetko do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, zamietol žalobu v prevyšujúcej časti a nepriznal sporovým stranám nárok na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že pôvodný žalobca a žalovaný uzatvorili 25. septembra 2014 zmluvu o úvere - dobrápôžička (ďalej len „zmluva“), na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 3.000,- eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v 96 mesačných splátkach po 76,30 eur počnúc 15. októbrom 2014, pri výške úrokovej sadzby 25,12 % ročne, RPMN 28,23 % a priemernej RPMN na trhu 16,81 %. Dátum konečnej splatnosti úveru bol určený na 15. septembra 2022 a celková čiastka úveru predstavovala sumu 6.796,22 eur. Žalovaný uhradil na predmetný úver 166,30 eur, a to 18,02 eur na istinu, 95,57 eur na úroky a 52,71 eur na poplatky. Pôvodný žalobca oznámil žalovanému výzvou na úhradu dlžnej sumy z 18. júna 2015, že vzhľadom k tomu, že svojím konaním podstatným spôsobom porušil ustanovenia zmluvy o úvere, stáva sa úverová pohľadávka k 18. júnu 2016 predčasne splatnou v celom rozsahu. Zároveň vyzval žalovaného na úhradu dlžnej sumy vo výške 3.531,50 eur v lehote 10 kalendárnych dní od doručenia tejto výzvy. Žalovaný túto výzvu prevzal 22. júna 2015.

3. Súd prvej inštancie mal z výsledkov vykonaného dokazovania preukázané, že právny predchodca žalobcu a žalovaný uzatvorili 25. septembra 2014 zmluvu, na základe ktorej sa pôvodný žalobca zaviazal poskytnúť žalovanému pôžičku vo výške 3.000,- eur, ktorú sa žalovaný zaviazal splatiť v 96 mesačných splátkach po 76,30 eur. Z internetovej stránky NBS súd preveroval úrokové miery podobného úveru v bankách a zistil, že pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou nad 5 rokov v septembri 2014 bol úrok 10,40 % p. a., z čoho mu bolo zrejmé, že ročná sadzba úroku dohodnutého medzi zmluvnými stranami v danom prípade viac ako dvojnásobne prevyšuje mieru úrokov poskytovaných v tomto období bankami.

4. S poukazom na skutočnosť, že výška zmluvného úroku je v rozpore s dobrými mravmi dospel súd prvej inštancie k záveru, že dohoda o výške úrokov je absolútne neplatná a v tomto dôsledku

uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 2.833,70 eur. Keďže sa žalovaný dostal do omeškania s plnením svojho peňažného záväzku dňom nasledujúcim po dni, keď uplynula lehota na plnenie, súd zaviazal žalovaného zaplatiť úrok z omeškania v súlade s príslušným ustanovením zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) v spojení s príslušnými ustanoveniami nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej len „nariadenie vlády SR“). Súd nedovolil žalovanému splácať dlžnú sumu v splátkach v ním navrhovanej výške 20,- eur, pretože za týchto okolností by splácal svoj dlh viac ako 141 mesiacov, pričom pôvodný žalobca poskytol žalovanému úver na obdobie 96 mesiacov.

5. Súd prvej inštancie predmet sporu právne posúdil podľa § 39, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 5 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy, § 1 ods. 2 a § 2 písm. a), b) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy a § 261 ods. 6 písm. d) a § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník. Úrok z omeškania bol priznaný žalobcovi odkazom na ustanovenie § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a ustanovenia § 3 a § 10c nariadenia vlády SR.

6. O trovách konania strán sporu rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v spojení s § 262 ods. 1 CSP a s ohľadom na skutočnosť, že úspešnejšiemu žalovanému žiadne trovy konania nevznikli nepriznal sporovým stranám nárok na náhradu trov konania.

7. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a výroku o trovách konania odvolanie žalobca. Namietal, že neboli splnené procesné podmienky, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, teda odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. a), f) a h) CSP. Žalobca nesúhlasil s tvrdením súdu, že výška úrokovej sadzby 25,12 % je v rozpore s § 39 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že súdom uvedená hodnota 10,40 % predstavuje priemernú hodnotu (tzv. aritmetický priemer), do ktorej vstupujú minimálne ako aj maximálne hodnoty úrokovej sadzby a súčasne poukázal na skutočnosť, že maximálna výška dohodnutých zmluvných úrokov v čase uzatvorenia zmluvy nebola žiadnym spôsobom limitovaná. Mal za to, že ak chcel súd zaujať takýto záver o neprimerane vysokej sadzbe zmluvných úrokov, mal tak urobiť po dôkladnom dokazovaní a detailnom odôvodnení rozsudku, nakoľko v prípade určenia výšky úrokovej sadzby ide o širší komplex posudzovania jednotlivých skutočností, na základe ktorých je následne stanovená výška úrokovej sadzby, teda na prijatie záveru o prípadnej neplatnosti dojednanej výšky dohodnutých zmluvných úrokov nestačí len odkaz na priemernú výšku úrokových sadzieb v danom období. Zdôraznil, že žalobca (správne žalovaný) uzatvoril zmluvu dobrovoľne, bez pripomienok a nátlaku. Žalobca žiadal, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alternatívne žiadal, aby odvolací súd žalobe vyhovel v celom rozsahu a žalovaného zaviazal na náhradu trov konania, vrátane trov právneho zastúpenia.

8. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu v súdom určenej lehote nevyjadril.

9. Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)), prejednal odvolanie podané žalobcom v zmysle ustanovení § 378 a nasl. CSP v rozsahu odvolacích dôvodov, bez nariadenia pojednávania, s tým, že na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok prihliadne odvolací súd, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené. Odvolací súd pritom dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

10. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

11. Podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Odplatu, podrobnosti o stanovení odplaty, kritériách jej stanovenia a najvyššiu prípustnú výšku odplaty ustanovuje vykonávací predpis.

12. Podľa § 1 ods. 1 nariadenia vlády SR v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy odplatu pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi tvoria úrok, poplatky a akékoľvek iné odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy a ktoré sú spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov alebo vyžadované pri poskytnutí peňažných prostriedkov. Pri výpočte odplaty sa vychádza z predpokladu, že spotrebiteľská zmluva zostane platná dohodnutý čas a že dodávateľ a spotrebiteľ si budú plniť svoje povinnosti za podmienok a v lehotách dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve.

13. Podľa § 1 ods. 2 nariadenia vlády SR v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy odplata podľa odseku 1 sa vyjadruje v percentách zo sumy zmluvne dohodnutých peňažných prostriedkov za rok a vypočíta sa ako súčet plnení podľa odseku 3 za rok.

14. Podľa § 1 ods. 3 nariadenia vlády SR v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy odplatu podľa odseku 1 tvoria plnenia vyjadrené v

a) percentách zo sumy zmluvne dohodnutých peňažných prostriedkov tak, že

1. opakujúce sa plnenie v percentách za iné obdobie ako jeden rok sa prepočíta na obdobie jedného roka,

2. jednorazové plnenie v percentách sa považuje za plnenie za rok,

3. opakujúce sa plnenie v percentách za rok sa považuje za plnenie za rok,

b) peniazoch prepočítavané na percentá zo sumy zmluvne dohodnutých peňažných prostriedkov tak, že

1. opakujúce sa plnenie v peniazoch za iné obdobie ako jeden rok sa prepočíta na obdobie jedného roka, vydeli sa sumou zmluvne dohodnutých peňažných prostriedkov a vynásobí sa číslom 100,

2. jednorazové plnenie v peniazoch sa vydeli sumou zmluvne dohodnutých peňažných prostriedkov a vynásobí sa číslom 100,

3. opakujúce sa plnenie v peniazoch za rok sa vydeli sumou zmluvne dohodnutých peňažných prostriedkov a vynásobí sa číslom 100,

c) percentách z inej sumy, ako je suma zmluvne dohodnutých peňažných prostriedkov tak, že

1. opakujúce sa plnenie v percentách za iné obdobie ako jeden rok sa prepočíta na obdobie jedného roka a vynásobí sa podielom sumy, z ktorej sa vypočítava plnenie, a sumy zmluvne dohodnutých peňažných prostriedkov,

2. jednorazové plnenie v percentách sa vynásobí podielom sumy, z ktorej sa vypočítava plnenie, a sumy zmluvne dohodnutých peňažných prostriedkov,

3. opakujúce sa plnenie v percentách za rok sa vynásobí podielom sumy, z ktorej sa vypočítava plnenie, a sumy zmluvne dohodnutých peňažných prostriedkov.

15. V prejednávanej veci sa však súd prvej inštancie dôsledne neriadil citovaným ustanovením § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka ani citovanými ustanoveniami nariadenia vlády SR. Obmedzil sa na zistenie úrokovej miery dohodnutej v zmluve, ktorú porovnal s obvyklými úrokovými mierami (podľa štatistiky NBS) pri poskytovaní spotrebiteľských úverov bankami v rozhodnom období a po zistení rozporu, t. j. značného prevýšenia úrokovej miery dohodnutej v zmluve oproti obvyklej úrokovej miere pri spotrebiteľských úveroch, konštatoval absolútnu neplatnosť dohody o úrokoch. Vo svetle vyššie uvedených právnych predpisov však tento postup nie je možné považovať za správny.

16. Súd prvej inštancie sa pri posudzovaní dojednaného úroku vo výške 25,12 % riadil judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to uznesením sp. zn. 1MCdo 1/2009 z 31. júla 2009 a rozsudkom sp. zn. 5Cdo 26/2011 z 26. apríla 2012, z ktorých nepochybne vyplýva, že úroková sadzba dojednaná v úverovej zmluve, ktorá má charakter spotrebiteľského úveru, nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi, pričom tento rozpor s dobrými mravmi možno konštatovať, ak v úverovej zmluve a úvere na základe tejto zmluvy poskytnutom boli podstatne prekročené úrokové sadzby v porovnaní s úrokovými sadzbami úverov, ktoré sú poskytované bankami v čase uzavretia predmetnej zmluvy.

17. Súd prvej inštancie konštatoval, že v prejednávanej veci došlo k takémuto podstatnému prekročeniu dohodnutej úrokovej sadzby, pretože na základe vykonaného preverenia úrokových mier podobného úveru v bankách prostredníctvom internetovej stránky NBS zistil, že pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou nad päť rokov v septembri 2014 bol úrok 10,40 % p. a., z čoho mu bolo zrejmé, že ročná sadzba úroku dohodnutého medzi zmluvnými stranami v danom prípade viac ako dvojnásobne prevyšuje mieru úrokov poskytovaných v tomto období bankami.

18. Tieto zistenia však nie sú zistením najvyššej prípustnej odplaty v zmysle § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, a to postupom, ktorý predpokladá § 1 a §1a nariadenia vlády SR. Judikatúra, o ktorú sa súd oprel je staršieho dáta a pochádza z obdobia, kedy Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 6 zakotvoval skúmanie odplaty obvykle požadovanej na finančnom trhu a nariadenie vlády SR nedefinovalo najvyššiu mieru odplaty. V tomto zmysle závery súdu prvej inštancie spochybňuje v odvolaní žalobca, ktorý poukazuje na to, že súd sa nezaoberal najvyššou prípustnou odplatou. Tejto argumentácii treba dať za pravdu, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie nedáva odpoveď na postup pri zisťovaní najvyššej prípustnej odplaty v zmysle danej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku (účinnnej ku dňu uzavretia zmluvy), a v tom treba vidieť jeho nepreskúmateľnosť, čo zakladá v zmysle vyššie uvedeného dôvod na zrušenie tohto rozhodnutia v napadnutom rozsahu a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

19. S poukazom na uvedené, odvolací súd zrušil v napadnutom rozsahu rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) CSP pre porušenie práva na spravodlivý proces, ku ktorému došlo pred vydaním napadnutého rozsudku.

20. Úlohou súdu prvej inštancie tak bude, aby žalobca, na ktorom leží dôkazné bremeno preukázal, že neprekročil najvyššiu prípustnú mieru odplaty, a to dôslednou analýzou daného úverového vzťahu založenou na aplikácii § 1 a § 1a nariadenia vlády SR, ktorú je potrebné podrobiť kritickému preskúmaniu zo strany súdu prvej inštancie a v prípade pochybností túto verifikovať vyžiadanim si odborného stanoviska od NBS tak, aby okolnosti, ako bolo dodržané ustanovenie § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v predmetnom úverovom vzťahu boli nepochybne zistené. V tomto smere treba konštatovať, že so zreteľom na spotrebiteľský charakter prejednávanej veci nie je v zmysle § 295 CSP súd viazaný návrhmi strán na rozsah dokazovania.

21. V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách odvolacieho konania.

22. Uznesenie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).